

podatek VAT. Trudności wynikają z niejasnych podstaw systemu podatkowego w zakresie VAT; co do zasady ogólny kodeks podatkowy Francji uznaje cesję nieruchomości rolnej za działalność gospodarczą, od której pobierany jest podatek VAT. Problemy budzi jednak interpretacja przepisów, które nakazują traktować prowadzących gospodarstwa rolne „tak jak” ogół podatników, oraz regulacji w zakresie cesji gruntów przeznaczonych pod zabudowę. W niektórych przypadkach cedent w ogóle nie jest przedmiotem opodatkowania, zwłaszcza jeżeli grunty przeznaczone pod zabudowę pozostają w jego majątku dziedzicznym (fr. *patrimoine*). Zalecenie sformułowane w konkluzji opracowania odnosi się do potrzeby dodatkowego upewnienia się, jaki rodzaj podatku VAT jest należny w poszczególnych przypadkach.

Opracowanie: KAMILA BŁĄŻEJEWSKA

„Rivista di Diritto Agrario”

Marianna Giufrida, *La promozione della proprietà coltivatrice (Ochrona terenów uprawnych)*, RDA 2011, z. 3, s. 285-303.

Przedmiotem rozważań jest promocja terenów uprawnych. Autorka wskazuje rozwiązania podatkowe dotyczące przywilejów podatkowych związanych z własnością gruntów rolnych. Przez pojęcie „*proprietà coltivatrice*” rozumieć należy określenie prawa własności charakteryzującego się osobistym zaangażowaniem uprawnionego w uprawę ziemi w formie przedsiębiorstwa. System promowania terenów uprawnych jest oparty na kilku czynnikach o charakterze „wsparcia”, mianowicie: podatkowych, kredytowych, interwencji podmiotów publicznych, rozwiązaniach dotyczących dzierżawy i możliwości nabycia gruntów na własność. Przywileje podatkowe we Włoszech reguluje ustawa nr 25 z 26 lutego 2010 r.

Autorka wskazuje, że rozważać należy istnienie obok siebie dwóch form: tak zwaną małą własność wiejską oraz *compendio unico*. Nie ulega wątpliwości, że tereny uprawne muszą mieć odpowiednią powierzchnię, by uprawa była dochodowa.

Irene Canfora, *Agricoltura, tutela del paesaggio e sviluppo delle energie alternative (Rolnictwo, ochrona krajobrazu i rozwój energii alternatywnych)*, RDA 2011, z. 3, s. 304-329.

Rozważania obejmują, jak wskazuje tytuł, rolnictwo, ochronę krajobrazu rolniczego i rozwoju alternatywnych źródeł energii. Problematyka artykułu stanowi wątek szerszej, modnej ostatnio dyskusji o innowacji w rolnictwie i nowych źródłach energii odnawialnej, tak zwanych alternatywnych. Autorka porusza kwestię wytyczenia granic ustawodawczych pomiędzy obszarem wiejskim i przemysłowym. Jak się bowiem okazuje, praktyka stosowania prawa w tym względzie niesie ze sobą rozmaite kontrowersje.

Ciekawą regulację w tym zakresie stanowi włoski dekret legislacyjny nr 42 z 2004 r. – Kodeks dóbr kultury i krajobrazu. Krajobraz rolny to wymóg ochrony terytorium o przeznaczeniu rolnym w zakresie, w jakim jest on formą krajobrazu, zwłaszcza w harmonii z obszarami wiejskimi i przemysłowymi.

Autorka zauważa, że ustawodawca dostrzega potrzebę ochrony krajobrazu wiejskiego. Ochrona ta polega na wyważaniu poszczególnych interesów, w tym terytorium oraz warunków rozwoju alternatywnych energii. Rozwój ten odbywa się przez stosowanie rozwiązań prawnych dotyczących na przykład sieci przesyłowych, które we Włoszech rodzą problemy prawne związane z ich instalacjami. Ciekawe miejsce w kodeksie zajmuje element krajobrazu rolnego: mieści się on pośród produkcji i zdolności produkcyjnej. W szczególności włoskie regiony zostały zmuszone do wdrożenia kryteriów określonych w dekrete legislacyjnym nr 387 z 2003 r., w którym profile ochrony krajobrazu powiązано z ochroną natury produkcji rolnej.

Silvia Bolognini, *Organizzazione individuale, familiare o collettiva d'impresa e tutele differenziate (Organizacja indywidualna, rodzinna lub zbiorowa przedsiębiorstwa i zróżnicowanie ochrony)*, RDA 2011, z. 3, s. 330-350.

Przedmiot rozważań Autorki stanowią kategorie prawne: przedsiębiorstwa rolne i przedsiębiorstwa handlowe. Zróżnicowanie treści wymienionych pojęć pociąga za sobą ich zróżnicowaną ochronę jako kategorii podmiotów prawnych. Chodzi w szczególności o różne traktowanie przez ustawodawcę przedsiębiorcy i przedsiębiorstwa rolne i przedsiębiorcy i przedsiębiorstwa handlowe.

Wśród rozwiązań uwzględniających specyfikę produkcji rolnej wskazać należy dekret legislacyjny nr 98 z 6 lipca 2011 r. Według tego aktu prawnego w razie kryzysu, utraty płynności finansowej przedsiębiorcy mogą korzystać z możliwości zawarcia porozumienia w sprawie restrukturyzacji długów i transakcji fiskalnych. Na zróżnicowaną ochronę wskazuje także prawo unijne, którą rezerwuje dla podmiotów prowadzących produkcję pierwotną. Traktat (TfUE) w art. 42 przewiduje możliwość ustanowienia szczególnych rozwiązań w sektorze pierwotnym w zakresie konkurencji pomocy państwa.

Rozwiązania prawne wskazują na to, że – jak pisze Autorka – ustawodawca obdarzył kredytem ochrony pewne kategorie podmiotowe w rolnictwie, zwłaszcza „coltivatore diretto”, przy zachowaniu ochrony innych podmiotów działających w tym sektorze.

Gioia Maccioni, *Aspetti giuridici della certificazione e dell'etichettatura nel commercio equo e solidale (Prawne aspekty certyfikacji i etykietowania w handlu słusznym i solidarnym)*, RDA 2011, z. 3, s. 374-401.

Artykuł dotyczy zagadnienia stosowania etykiet związanych z *fair trade*. Autorka dostrzega uzasadnienie etyczne przyjmowanych rozwiązań dla ochrony konsumenta.

Sięgając do historii, wskazuje, że początek stosowania etykiet *fair trade* związany jest z powołaniem Fair Trade Labelling Organisation (FLO). Autorka wspomina pierwsze produkty oznaczone etykietą tego rodzaju, mianowicie kawę „Max Hawelaar”. Rolę, którą przypisuje się wspomnianym oznaczeniom, określa jako „most pomiędzy ekonomią a moralnością”. We Włoszech w zakresie etykiet *fair trade* obowiązuje Włoska karta kryteriów handlu słusznego i solidarnego, zaś w Unii – Europejska karta kryteriów handlu słusznego i solidarnego.

Nie ulega wątpliwości, że problematyka etykietowania nawiązującego do *fair trade* łączy się z problematyką ochrony konsumenta oraz ze sferą komunikacji handlowej, zwłaszcza informacją o produkcie. Z kolei informacja o produkcie wpisuje się do unijnej polityki jakości jako jeden z jej elementów. Systemy certyfikacji o charakterze dobrowolnym są związane z systemami jakości i wysokim standardem produkcji będącym wypadkową metod produkcji, spełniania wymogów sanitarnych, ekonomicznych, ekologicznych, socjalnych i etycznych.

Opracowanie: KATARZYNA LEŚKIEWICZ